

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სასწავლო კურსის პროგრამა

(ს ი ლ ა ბ უ ს ი)

სასწავლო კურსის სახელწოდება: ბიოგეოგრაფია

სასწავლო კურსის კოდი: Z. 1.BB..14

ლექტორები: პროფ. თამილა ნადირაძე, ტელ.(8 350) 27-45-82 მობ. (593) 33 89 45 ელ.ფოსტა: nadiradze_t@yahoo.com. კონსულტაციების დრო და ადგილი:

თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის I კორპუსი IV სართული, ბიოლოგია-ეკოლოგიის კათედრა, ოთახი 62.ყოველი სასწავლო კვირის ოთხშაბათი 12 საათი.

მოწვეული მასწავლებელი: გვანცა ბერუაშვილი მობ.(555) 18 40 88

კრედიტების რაოდენობა: (EECTS) 5-კრედიტი, 125-საათი, აქედან 45-საათი საკონტაქტო, 80- საათი დამოუკიდებელი სამუშაო. კურსი ისწავლება ერთი სემესტრის განმავლობაში, კვირაში 3 საათი, 1 საათი ლექცია, 2 საათი პრაქტიკული მეცადინეობა.

სასწავლო კურსის სტატუსი: სავალდებულო, კურსი გათვალისწინებულია, ზუსტ საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ბიოლოგიის სპეციალობის, ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის VIII სემესტრში.

სასწავლო კურსის მიზნები: ბიოგეოგრაფიის მიზანია, გააცნოს სტუდენტებს ცოცხალ ორგანიზმთა, განსაკუთრებით მცენარეთა და ცხოველთა და მათი თანასაზოგადოებების გავრცელება დედამიწაზე და ახსნას ამ გავრცელების კანონზომიერებები. მისი ამოცანაა დედამიწის ფლორისტიკულ ფაუნისტიკური დაყოფის პრინციპების შესწავლა. იგი უნდა ეყრდნობოდეს ორგანიზმთა და მათი თანასაზოგადოებების გეოგრაფიასა და გეოგრაფიული მეცნიერების საფუძვლებს.

სასწავლო კურსზე დაშვების წინაპირობები : სასწავლო კურსზე დაშვების წინაპირობაა : ეკოლოგიის საფუძვლების კურსის შესწავლა.

სასწავლო კურსის სწავლის შედეგები:

ცოდნა და გაცნობიერება	ფართო საბაზო ცოდნას მცენარეთა და ცხოველთა ერთობლივი გეოგრაფიული გავრცელების კანონზომიერებების შესახებ;	აცნობიერებს დედამიწის ფლორისტიკულ-ფაუნისტიკურ დანაწილებას, ბიომების განაწილებას დედამიწაზე. ბიოგეოგრაფიის ცალკეული დარგის ამოცანებს, ბიოგეოგრაფიულ კანონზომიერებებს.
-----------------------	--	--

ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი	აქვს მიღებული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი; ინფორმაციის კრიტიკული ანალიზის და სინთეზის უნარი; შეუძლია გამოიყენოს საგნის ცოდნა შესაბამისი პრობლემების გადასაჭრელად; გააცნობიეროს კვლევების ეთიკური და მორალური ასპექტები; აქვს პრობლემის გადაჭრის უნარი;	აცნობიერებს ბიოსფეროს ცალკეული ნაწილის ცოცხალ ორგანიზმთა თანასაზოგდოებების დაცვის მეცნიერული საფუძვლებს
დასკვნის უნარი	აქვს ინფორმაციის კრიტიკული ანალიზის და სინთეზის უნარი; შეუძლია გამოიყენოს მიღებული ცოდნა პრობლემების გადასაჭრელად; გააცნობიეროს კვლევების ეთიკური და მორალური ასპექტები; შეუძლია მიღებული შედეგების შეფასება;	შეძლებს საველე მოიძიოს შესაბამისი ინფორმაცია და გააკეთოს სათანადო დასკვნები.
კომუნიკაციის უნარი	შეუძლიას ხვადასხვა აუდიტორიასთან სფეროს შესახებ ურთიერთობა შესაბამის სამეცნიერო ენაზე;	შეძლებს კვლევითი სამუშაოს დაგეგმვას და ორგანიზაციას; შესაბამისი ზეპირი ან წერილობითი ინფორმაციის მომზადებას.

სწავლის უნარი	შეუძლია საკუთარი სწავლის პროცესის დამოუკიდებლად მართვა.	შემღებს მონაცემების მოპოვებას, ჩაწერას და ანალიზს სათანადო ტექნიკის გამოყენებით და/ან საველე პირობებში, დამოუკიდებლად ან ჯგუფის შემადგენლობაში მუშაობისას; მოამზადოს და გამოაქვეყნოს სამეცნიერო სტატია.
---------------	---	---

სასწავლო კურსის შინაარსი :

I კვირა : ბიოგეოგრაფიის საგანი და ამოცანები. ბიოგეოგრაფიის განვითარების ძირითადი ეტაპები. ბიოსფერო. ლიტ. გვ. 3-10

II კვირა: ორგანიზმების გავრცელების პირობები. არეალის ცნება. არეალის მორფოლოგიური სტრუქტურა. ლიტ. გვ. 33-55.

III კვირა: ბიოსფეროს ბიოლოგიური და ბიოკოსმური კომპონენტები. მცენარეები. დედამიწის ფლორისტიკული დარაიონება. ლიტ. გვ. 67-81.

IV კვირა: ცხოველთა განსახლება და გარემოსთან შეგუების ზოგადი კანონზომიერებები. მიგრაციის როლი არეალის ფორმირებაში. ლიტ. გვ. 81-103..

V კვირა: ნიადაგები და ბიოპედოცენოზები. ლიტ. გვ. 103-125.

VI კვირა: მსოფლიო ოკეანის ბიოგეოგრაფიული თავისებურებანი. ლიტ გვ.125-136.

VII კვირა: ხმელეთის წალსატევების ბიოგეოგრაფიული თავისებურებანი. ლიტ.136-140.

VIII კვირა: ბიოგეოგრაფიული დარაიონება და დედამიწის გეოგრაფიული ზონების ბიოგეოგრაფიული მიმოხილვა. ლიტ. გვ. 136-145.

IX კვირა: პოლარული სარტყლების, პოლარული უდაბნოების, ტუნდრისა და ტყეტუნდრის ზონები. ლიტ. გვ. 145-156.

X კვირა: ზომიერი სარტყლის ტყეების ზონა. ლიტ.გვ. 156-175.

XI კვირა: ზომიერი სარტყლის სტეპებისა და ტყესტეპების ზონა. ლიტ. გვ. 176_182.

XII კვირა: ზომიერი სუბტროპიკული და ტროპიკული სარტყლების უდაბნოები და ნახევარუდაბნოები. ლიტ. გვ. 183_194.

XIII კვირა: სუბტროპიკული სარტყლების მარადმწვანე ტყეების ზონა.

ლიტ. გვ. 194_199.

XIV კვირა: ტროპიკული და სუბტროპიკული სარტყლების სავანების ზონა. ლიტ. გვ. 199_208.

XV კვირა: ტროპიკული, სუბეკვატორული და ეკვატორული სარტყლების ტყეების ზონები. ლიტ. გვ. 208-229.

სწავლებისა და სწავლის მეთოდები : აღნიშნული კურსის სწავლების ფორმატია : ლექცია, სემინარი და პრაქტიკული მეცადინეობა. გამოკითხვა ჩატარდება წერიითი და ზეპირი ფორმით.

შეფასების კრიტერიუმები:

სტუდენტთა ცოდნის შეფასება მოხდება შემდეგი აუცილებელი კომპონენტების გათვალისწინებით: შუალედური შეფასებები და დასკვნითი გამოცდა. ამ კომპონენტების ქულათა ჯამი უნდა შეადგენდეს მაქსიმუმ 100 ქულას. მათი თანაფარდობა განისაზღვრება შემდეგი მოთხოვნების დაცვით:

- შუალედური შეფასებები – მაქსიმუმ 60 ქულა;
- დასკვნითი გამოცდა – მაქსიმუმ 40 ქულა.

შუალედური შეფასებები განისაზღვრება შემდეგი სამი აუცილებელი კომპონენტის დაცვით:

- 1) შუალედური წერა მაქსიმუმ 30 ქულა (2 x 15 ქულა); ჩატარდება მერვე და მეცამეტე კვირის ბოლოს.
- 2) ზეპირი გამოკითხვა მაქსიმუმ 20 ქულა (4 x 5 ქულა) ჩატარდება ოთხჯერ. ორი გამოკითხვა ჩატარდება პირველი რვა კვირის განმავლობაში, შემდეგი ორი კი მეორე შვიდი კვირის განმავლობაში.
- 3) ზეპირი პრეზენტაცია მაქსიმუმ 10 ქულა. სტუდენტი ირჩევს საპრეზენტაციო თემას და წარმოადგენს ნებისმიერ დროს, პრეზენტაცია ფასდება შემდეგი ქულებით:
  - თემის გასაგებად წარმოდგენა- მაქსიმუმ 4 ქულა
  - დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემა- მაქსიმუმ 4 ქულა
  - ვიზუალური საშუალებების გამოყენება- მაქსიმუმ 2 ქულა
  - დასკვნითი გამოცდა ჩატარდება ზეპირი ფორმით.

ძირითადი ლიტერატურა

კ. მგელაძე, ბიოგეოგრაფია, განათლება, თბილისი 1983. (თესაუ-ს ბიბლიოთეკა)

დამხმარე ლიტერატურა : 1 რ. გაგნიძე, მცენარეთა გეოგრაფია (ფიტოგეოგრაფია), თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა. თბილისი 1996. (თესა-ს ბიბლიოთეკა)

2. ი. ელიავა, გ. ნახუცრიშვილი, გ. ქაჯაია., ეკოლოგიის საფუძვლები, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 1992. .(თესაუ-ს ბიბლიოთეკა)
3. ა. ჯანაშვილი ზოოგეოგრაფია. მესამე გამოცემა, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 1974. .(თესაუ-ს ბიბლიოთეკა).
4. არნ.გეგეჭკორი ბიოგეოგრაფია, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2008. .(თესაუ-ს ბიბლიოთეკა).